

สมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรมของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลกรุงเทพภาคตะวันออก*

Transcultural Nursing Competency among Professional Nurses

in Bangkok Hospital, Eastern Region*

นราตรี อภิชัยเจริญ, พย.ม. (การบริหารการพยาบาล) ¹

Naratree Apichaijaroen, M.N.S. (Nursing Administration) ¹

อารีรัตน์ ขำอยู่, D.S.N. (Nursing Administration) ²

วสนดี เดียววิเศษ, Ph.D. (Nursing) ³

Areerut Khumyu, D.S.N. (Nursing Administration) ²

Wannee Deoisres, Ph.D. (Nursing) ³

Received: April 9, 2020 Revised: May 12, 2020 Accepted: May 17, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบเปรียบเทียบ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรมของพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การทำงาน และทัศนคติต่อการดูแลผู้รับบริการต่างวัฒนธรรม แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลกรุงเทพภาคตะวันออก จำนวน 292 คน เครื่องมือการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามทัศนคติต่อการดูแลผู้รับบริการต่างวัฒนธรรม มีค่าความเชื่อมั่น .92 และแบบประเมินสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม มีค่าความเชื่อมั่น .92 เก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายน 2561 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน one-way ANOVA และ independent t-test ผลการวิจัยพบว่า 1) พยาบาลวิชาชีพมีคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรมโดยรวมในระดับมาก ($M = 3.61$, $SD = .40$) 2) พยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรมไม่แตกต่างกัน และ 3) พยาบาลวิชาชีพที่มีทัศนคติต่อการดูแลผู้รับบริการต่างวัฒนธรรมแตกต่างกัน มีคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 13.584$, $p < .001$)

จากการวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะว่า ผู้บริหารทางการพยาบาลควรมีการพัฒนาพยาบาลวิชาชีพให้มีสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรมเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อการดูแลผู้รับบริการต่างวัฒนธรรม

คำสำคัญ: สมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลกรุงเทพภาคตะวันออก

* วิทยานิพนธ์หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

* Master's Thesis of Nursing Science Program in Nursing Administration, Faculty of Nursing, Burapha University

¹ มหำบัณฑิต สาขาการบริหารการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

¹ Master, Program in Nursing Administration, Faculty of Nursing, Burapha University

¹ ผู้เขียนหลัก (Corresponding author) E-mail: naratree.ac@hotmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา: อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

² Assistant Professor, Faculty of Nursing, Burapha University: Major Advisor

³ รองศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี: อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

³ Associate Professor, Faculty of Nursing, Rambhai Barni Rajabhat University: Co-advisor

Abstract

This descriptive comparative research aimed to describe the transcultural nursing competency and to compare the transcultural nursing competency in terms of work experience and attitude toward taking care of culturally diverse clients among professional nurses. The samples consisted of 292 professional nurses working in Bangkok Hospitals, eastern region. The research instruments included the demographic questionnaire, the attitude toward taking care of culturally diverse clients questionnaire with the reliability of .92, and the transcultural nursing competency assessment form with the reliability of .92. Data were collected from March to April, 2018. Statistics used for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, one-way ANOVA, and independent *t*-test.

The research results revealed that 1) the overall mean score of transcultural nursing competency of professional nurses was at a high level ($M = 3.61$, $SD = .40$); 2) professional nurses with different work experiences had no different mean scores of transcultural nursing competency; and 3) professional nurses with different attitudes toward taking care of culturally diverse clients had statistically significant different mean scores of transcultural nursing competency ($t = 13.584$, $p < .001$).

This research suggests that nursing administrators should promote transcultural nursing competency as well as enhance attitude toward taking care of culturally diverse clients among professional nurses.

Keywords: Transcultural nursing competency, Professional nurse, Bangkok Hospitals, eastern region

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบัน ประเทศไทยมีผู้รับบริการสุขภาพชาวต่างชาติจากประเทศต่าง ๆ มากกว่า 100 ประเทศ จากปัจจัยสำคัญ 2 ประการ ประการแรก คือ การมีแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางสุขภาพของเอเชีย (พ.ศ. 2547-2551) และมีการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องมาจนถึงรัฐบาลยุคปัจจุบัน ทำให้ผู้รับบริการชาวต่างชาติเข้ามาใช้บริการสุขภาพเพิ่มมากขึ้น โดยมีผู้รับบริการชาวต่างชาติมารับบริการในปี พ.ศ. 2556 รวม 1.40 ล้านครั้ง ซึ่งเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 22 เมื่อเทียบกับช่วง 2 ปีก่อนหน้า (กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศและกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, 2556) และประการที่ 2 คือ นโยบายประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community [AEC]) พ.ศ. 2558 ทำให้องค์กรที่เกี่ยวข้องในการให้บริการสุขภาพจำเป็นต้องเพิ่มสมรรถนะในการปฏิบัติงาน เพื่รองรับการให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพ

วิชาชีพการพยาบาลมีความเกี่ยวข้องกับนโยบายประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยเป็นวิชาชีพที่ได้รับผลกระทบด้านต่าง ๆ เช่น มีผู้รับบริการชาวต่างชาติเพิ่มมากขึ้น มีผู้ร่วมวิชาชีพต่างชาติเพิ่มมากขึ้น ปัญหาสุขภาพของผู้รับบริการ

เปลี่ยนแปลงไป ความต้องการและความคาดหวังของผู้รับบริการเปลี่ยนแปลงไป สถานการณ์ดังกล่าวส่งผลให้ผู้ให้บริการสุขภาพจำเป็นต้องมีการปรับตัว เพื่อสามารถให้บริการแก่ผู้รับบริการชาวต่างชาติที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและทันต่อความต้องการที่เปลี่ยนไป โดยเฉพาะพยาบาลซึ่งเป็นบุคลากรที่มีสุขภาพที่ดีมีโอกาสใกล้ชิดกับผู้รับบริการมากที่สุด ต้องมีการสื่อสารและให้การดูแลผู้รับบริการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในการดูแลผู้รับบริการที่ต่างเชื้อชาติ ต่างภาษา และต่างวัฒนธรรมนั้น ย่อมแตกต่างจากการดูแลผู้รับบริการชาวไทย ด้วยเหตุนี้ พยาบาลจึงจำเป็นต้องมีสมรรถนะทางวัฒนธรรมในการให้บริการพยาบาลแก่ผู้รับบริการชาวต่างชาติ (“องค์ความรู้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน,” 2556)

Leininger (2001) กล่าวว่า พยาบาลพบกับปัญหาความหลากหลายของจริยธรรม ศีลธรรม จิตวิญญาณ การเมือง และกฎหมาย พร้อมกับการใช้เทคโนโลยีด้านสุขภาพและความปลอดภัยของชีวิตเพิ่มขึ้น พยาบาลจำเป็นต้องคำนึงถึงประเด็นการจัดการพยาบาลต่างวัฒนธรรม ซึ่งความหลากหลายทางวัฒนธรรมอาจทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาจากการให้บริการ เช่น ปัญหาการสื่อสาร การสัมผัส สีหน้า อารมณ์ ปัญหาด้านเวลา

การปรับตัวเรื่องการพักผ่อน ปัญหาพฤติกรรมการรับประทานอาหาร จากปัญหาดังกล่าวส่งผลต่อการให้บริการทางการแพทย์และการพยาบาลทั้งสิ้น จากการศึกษาของกรรณิกา เรืองเดช (2554) พบว่า การให้บริการทางการแพทย์และสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพ ผู้ให้บริการจำเป็นต้องมีสมรรถนะทางวัฒนธรรม การขาดความเข้าใจในวัฒนธรรมจะส่งผลเสียต่อการเข้าถึงและประสิทธิภาพทางการรักษาพยาบาล ส่วนประณีต ส่งวัฒนา (2552) กล่าวว่า หากพยาบาลมีความเข้าใจในวัฒนธรรมที่แตกต่างของผู้รับบริการ จะทำให้เกิดผลทางบวกมากมาย ทั้งในลักษณะการอยู่ร่วมกัน และการให้บริการสุขภาพ ได้อย่างสมบูรณ์ ที่ตอบสนองความต้องการหรือสอดคล้องกับ สังคม วัฒนธรรม อย่างเสมอภาค เท่าเทียม รวมทั้งสร้างความเข้าใจ ผู้อื่นและเข้าใจตนเองมากขึ้น จึงทำให้พยาบาลจำเป็นต้องมี สมรรถนะทางวัฒนธรรม และจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะบางประการ เพื่อให้สามารถปฏิบัติ การพยาบาลในบริบทที่ผู้รับบริการมีความแตกต่างทางวัฒนธรรม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สมรรถนะทางวัฒนธรรม คือ การปฏิบัติกรพยาบาลที่ เน้นความแตกต่างของวัฒนธรรมที่แสดงออกถึงการให้เกียรติ และการยอมรับในความเชื่อ ลักษณะสัมพันธภาพ ทักษะ และพฤติกรรมของผู้รับบริการและครอบครัวผู้รับบริการ Campinha-Bacote (2002) กล่าวว่า พยาบาลจำเป็นต้อง ประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล เพื่อให้การดูแลและการบริการที่เหมาะสมกับลักษณะทาง วัฒนธรรมของผู้รับบริการ ซึ่งจำเป็นต้องมีสมรรถนะทาง วัฒนธรรม เพื่อให้บรรลุผลของการให้บริการด้านสุขภาพ และนำไปสู่การลดช่องว่างระหว่างพยาบาลกับผู้รับบริการ Leininger (2001) เชื่อว่า การมีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานในการดูแลข้ามวัฒนธรรมของพยาบาล จะเป็น ประโยชน์อย่างมากในการตัดสินใจและการปฏิบัติการพยาบาล ได้อย่างเป็นองค์รวม สมรรถนะทางวัฒนธรรมจึงเป็นองค์ประกอบ สำคัญของพยาบาลในการทำความเข้าใจความหลากหลายของ ผู้รับบริการ ดังนั้น การศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะทางวัฒนธรรม จะเป็นประโยชน์ต่อองค์กรในการวางแผนพัฒนาบุคลากร รวมทั้ง เกิดประโยชน์ต่อผู้รับบริการ

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า ประสพการณ์การทำงาน และทัศนคติต่อการดูแลผู้รับบริการต่างวัฒนธรรม มีผลต่อ สมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคคล โดย McCormick and Ilgen (1985) กล่าวว่า ปัจจัยของบุคคลที่มีผลต่อสมรรถนะ ของบุคคล ได้แก่ ประสพการณ์การทำงาน จากการศึกษาของ ยูพิน สุขเจริญ และขวัญดาว กล่ำรัตน์ (2558) พบว่า การปฏิบัติงาน

ตามสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพ จำแนกตามอายุและประสบการณ์ การทำงาน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วน การศึกษาของกรรณิกา เรืองเดช ชาวสวนศรีเจริญ, ไพบูลย์ ชาวสวนศรีเจริญ, และปัจฉิมย์ คำทิพย์ (2560) พบว่า พยาบาล วิชาชีพที่มีประสพการณ์การทำงานที่แตกต่างกัน มีคะแนน เฉลี่ยสมรรถนะการพยาบาลต่างวัฒนธรรมแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ และการศึกษาของหทัยรัตน์ ชลเจริญ (2559) พบว่า ประสพการณ์การปฏิบัติงานมีผลต่อสมรรถนะ การพยาบาลต่างวัฒนธรรมของพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชนใน การดูแลผู้รับบริการมุสลิม ดังนั้น ประสพการณ์การทำงานจึง เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อสมรรถนะทางวัฒนธรรม ส่วน ทักษะคิดเป็นแรงจูงใจหรือแรงขับเคลื่อนที่ทำให้บุคคลมุ่งไปสู่ การแสดงพฤติกรรมที่จะทำให้มุ่งไปสู่เป้าหมายหรือมุ่งไปสู่ ความสำเร็จ (McClelland, 1973) จากการศึกษาของสมใจ วินิจกุล และสุวรรณ เจริญสุขวงศ์ (2557) พบว่า ทักษะคิดต่อ วิชาชีพการพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสมรรถนะ การปฏิบัติการพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และการศึกษา ของหทัยรัตน์ ชลเจริญ (2559) พบว่า ค่านิยมต่อวัฒนธรรม ที่แตกต่างมีผลต่อสมรรถนะการพยาบาลต่างวัฒนธรรมของ พยาบาลเวชปฏิบัติชุมชนในการดูแลผู้รับบริการมุสลิม ดังนั้น ทักษะคิดต่อการดูแลผู้รับบริการต่างวัฒนธรรมจึงเป็นปัจจัยที่มี ความสำคัญต่อสมรรถนะทางวัฒนธรรม

โรงพยาบาลกรุงเทพภาคตะวันออก เป็นโรงพยาบาล เอกชน การให้บริการต้องเน้นการตอบสนองความต้องการ ของผู้รับบริการทุกกลุ่ม โดยเฉพาะผู้รับบริการที่มาจากต่างถิ่นฐาน ไม่ว่าจะมาจากภาคใดของประเทศไทยหรือมาจากประเทศต่าง ๆ จำเป็นต้องให้บริการเชิงรุกเพื่อความประทับใจ สร้างความแตกต่าง ในการให้บริการ โดยมุ่งเน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง ประกอบ กับทิศทางของโรงพยาบาลมีเป้าหมายในการเพิ่มจำนวน ผู้รับบริการชาวต่างชาติ จึงจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมใน การรองรับผู้รับบริการชาวต่างชาติ ซึ่งก่อนการเตรียมความพร้อม จำเป็นต้องทราบสถานการณ์ที่เป็นอยู่ก่อน และจากการทบทวน งานวิจัยที่ผ่านมาพบว่า พยาบาลวิชาชีพมีสมรรถนะทางวัฒนธรรม ในระดับปานกลาง (จุฑามาศ เอี่ยมวุฒิวัฒนา และศิริพันธุ์ ศิริพันธุ์, 2560; หทัยรัตน์ ชลเจริญ, 2559) รวมทั้งยังไม่พบการศึกษา เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับสมรรถนะการพยาบาลข้าม วัฒนธรรมในโรงพยาบาลกรุงเทพภาคตะวันออก ดังนั้น ผู้วิจัย จึงสนใจที่จะศึกษาสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรมของ พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลกรุงเทพภาคตะวันออก ตาม แนวคิดของ Campinha-Bacote (1999) เพื่อนำผลการวิจัย

ที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมและพัฒนาพยาบาลวิชาชีพให้มีสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม สามารถดูแลผู้รับบริการได้สอดคล้องกับความต้องการและวัฒนธรรมของผู้รับบริการ อันจะเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้รับบริการ องค์กร และวิชาชีพการพยาบาลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรมของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลกรุงเทพภาคตะวันออก
2. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรมของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลกรุงเทพภาคตะวันออก ที่มีประสบการณ์การทำงาน และทัศนคติต่อการดูแลผู้รับบริการต่างวัฒนธรรม แตกต่างกัน

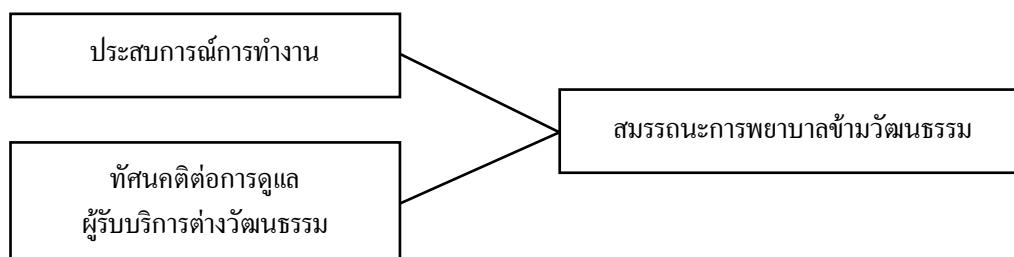
สมมติฐานการวิจัย

1. พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลกรุงเทพภาคตะวันออก ที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรมแตกต่างกัน
2. พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลกรุงเทพภาคตะวันออก ที่มีทัศนคติต่อการดูแลผู้รับบริการต่างวัฒนธรรมแตกต่างกัน มีสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรมแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรมตามแนวคิดของ Campinha-Bacote (1999) โดย

สมรรถนะทางวัฒนธรรมประกอบด้วยแนวคิดหลัก 5 ประการ ได้แก่ 1) การตระหนักรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม (cultural awareness) คือ กระบวนการรู้คิดของพยาบาลที่เห็นความสำคัญของการให้คุณค่าความเชื่อ วิถีชีวิต พฤติกรรม และวิธีการแก้ไขปัญหาของผู้รับบริการต่างวัฒนธรรม 2) การมีองค์ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม (cultural knowledge) คือ กระบวนการได้มาซึ่งความรู้พื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับวิถีทัศน์ของบุคคลที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม 3) การมีทักษะเกี่ยวกับวัฒนธรรม (cultural skill) คือ ความรู้ความสามารถของพยาบาลในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับประวัติและปัญหาของผู้รับบริการตามลักษณะพื้นฐานทางวัฒนธรรม 4) การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้รับบริการต่างวัฒนธรรม (cultural encounter) คือ กระบวนการที่พยาบาลมีปฏิสัมพันธ์กับผู้รับบริการที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม และ 5) การมีความปรารถนาในการพัฒนาสมรรถนะทางวัฒนธรรม (cultural desire) คือ แรงจูงใจที่ทำให้พยาบาลต้องการเข้าสู่กระบวนการพัฒนาสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม โดยสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรมเป็นผลมาจากปัจจัยส่วนบุคคล คือ ประสบการณ์การทำงาน ดังที่ McCormick and Ilgen (1985) กล่าวว่า สมรรถนะของบุคคลเป็นผลมาจากปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยสิ่งแวดล้อม ส่วน McClelland (1973) กล่าวว่า ทัศนคติเป็นแรงจูงใจหรือแรงขับภายในที่ทำให้แสดงพฤติกรรมที่มุ่งไปสู่เป้าหมาย ดังนั้นสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรมของพยาบาลจึงแตกต่างกันตามประสบการณ์การทำงาน และทัศนคติต่อการดูแลผู้รับบริการต่างวัฒนธรรม สรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบเปรียบเทียบ (descriptive comparative research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรเป็นพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลกรุงเทพภาคตะวันออก ซึ่งประกอบด้วย โรงพยาบาลกรุงเทพตราด โรงพยาบาลกรุงเทพจันทบุรี โรงพยาบาล

กรุงเทพฯ และโรงพยาบาลกรุงเทพพญา ฒ เดือนธันวาคม 2560 รวมจำนวน 820 คน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง คือ 1) เป็นผู้ปฏิบัติกรพยาบาลโดยตรง (direct nursing care) 2) มีประสบการณ์การทำงานที่โรงพยาบาลกรุงเทพภาคตะวันออก 1 ปีขึ้นไป และ 3) ยินดีเข้าร่วมการวิจัย จำนวนขนาดตัวอย่าง จากตารางขนาดตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 265 คน และเพื่อเป็นการทดแทน ในกรณีที่แบบสอบถามหรือแบบประเมินไม่สมบูรณ์ จึงเพิ่ม กลุ่มตัวอย่างอีกร้อยละ 10 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 292 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน โดยเลือก โรงพยาบาล 2 แห่ง ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยการจับฉลาก ได้โรงพยาบาลกรุงเทพธนบุรีและโรงพยาบาลกรุงเทพพระยอง จากนั้นเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยการจับฉลาก ตามลำดับส่วนของประชากร

เครื่องมือการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 3 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ศาสนา ประสบการณ์ การทำงานเป็นพยาบาล สถานที่ปฏิบัติงานในปัจจุบัน ประสบการณ์ การทำงานในโรงพยาบาลกรุงเทพภาคตะวันออก ประสบการณ์ ในการให้บริการผู้รับบริการต่างวัฒนธรรม และความสามารถ ด้านภาษาต่างประเทศ จำนวนทั้งสิ้น 8 ข้อ มีลักษณะคำตอบ เป็นแบบเลือกตอบและแบบเติมคำ

ชุดที่ 2 แบบสอบถามทัศนคติต่อการดูแลผู้รับบริการ ต่างวัฒนธรรม ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดของ McClelland (1973) จำนวนทั้งสิ้น 11 ข้อ มีลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตร ประมาณค่า 5 ระดับ จากคะแนน 1-5 ได้แก่ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด ส่วนเกณฑ์การแปลผลคะแนน แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ มีทัศนคติในระดับดีน้อยหรือไม่ดี (1-2.49 คะแนน) ในระดับดีปานกลาง (2.50-3.49 คะแนน) และในระดับดีมาก (3.50-5 คะแนน)

ชุดที่ 3 แบบประเมินสมรรถนะการพยาบาลข้าม วัฒนธรรม ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดของ Campinha-Bacote (1999) แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการตระหนักรู้เกี่ยวกับ วัฒนธรรม จำนวน 7 ข้อ ด้านองค์ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม จำนวน 6 ข้อ ด้านทักษะเกี่ยวกับวัฒนธรรม จำนวน 7 ข้อ ด้าน การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้รับบริการต่างวัฒนธรรม จำนวน 3 ข้อ และด้านความปรารถนาในการพัฒนาสมรรถนะทางวัฒนธรรม จำนวน 6 ข้อ รวมจำนวนทั้งสิ้น 29 ข้อ มีลักษณะคำตอบเป็น แบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จากคะแนน 1-5 ได้แก่ น้อยที่สุด

น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด ส่วนเกณฑ์การแปลผลคะแนน แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มีสมรรถนะในระดับน้อยที่สุด (1-1.49 คะแนน) ในระดับน้อย (1.50-2.49 คะแนน) ในระดับ ปานกลาง (2.50-3.49 คะแนน) ในระดับมาก (3.50-4.49 คะแนน) และในระดับมากที่สุด (4.50-5 คะแนน)

สำหรับการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือนี้ ผู้วิจัยนำ แบบสอบถามทัศนคติต่อการดูแลผู้รับบริการต่างวัฒนธรรม และแบบประเมินสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม ไปให้ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วยอาจารย์มหาวิทยาลัย (3 คน) และพยาบาล (2 คน) ได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (CVI) เท่ากับ .92 และ .87 ตามลำดับ ดำเนินการแก้ไขตามคำแนะนำ จากนั้นนำไปทดลองใช้กับพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลกรุงเทพ ตราด ที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน หาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการของครอนบาช ได้ค่าเท่ากับ .92 เท่ากัน

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง มีดังนี้ 1) หลังจากโครงร่าง วิจัยได้รับการพิจารณาเห็นชอบจากคณะกรรมการพิจารณา จริยธรรมการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา (เอกสารรับรอง เลขที่ 10-02-2561 วันที่ 19 มีนาคม 2561) ผู้วิจัยจึงเริ่มเก็บรวบรวมข้อมูล และ 2) ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล และสิทธิในการถอนตัวจาก การวิจัย รวมทั้งแจ้งว่าข้อมูลจะได้รับการเก็บรักษาเป็นความลับ และนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น โดยจะนำเสนอข้อมูลใน ภาพรวม

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขออนุญาตดำเนินการวิจัย จากผู้อำนวยการโรงพยาบาลกรุงเทพธนบุรี และผู้อำนวยการ โรงพยาบาลกรุงเทพพระยอง เข้าพบผู้บริหารทางการพยาบาล ของโรงพยาบาลแต่ละแห่ง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้ง ขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นผู้วิจัยส่ง แบบสอบถามและแบบประเมิน พร้อมเอกสารชี้แจง ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง (ข้อ 2) และเอกสารแสดงความยินยอม ให้แก่ผู้บริหารทางการพยาบาล เพื่อมอบให้แก่ กลุ่มตัวอย่าง โดยให้เวลาตอบ 3 สัปดาห์ จากนั้นผู้วิจัยปรับ แบบสอบถามและแบบประเมินจากผู้บริหารทางการพยาบาล ทั้งนี้ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือน เมษายน 2561

การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลส่วนบุคคล วิเคราะห์ด้วยสถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูล สมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม วิเคราะห์ด้วยสถิติ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเปรียบเทียบสมรรถนะ การพยาบาลข้ามวัฒนธรรมของพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์ การทำงานแตกต่างกัน วิเคราะห์ด้วยสถิติ one-way ANOVA โดยแบ่งประสบการณ์การทำงานออกเป็น 4 ช่วง ได้แก่ 1-3 ปี 4-5 ปี 6-7 ปี และ 8 ปีขึ้นไป เนื่องจากสอดคล้องกับแนวทาง ปฏิบัติของเครือโรงพยาบาลกรุงเทพ ส่วนการเปรียบเทียบ สมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรมของพยาบาลวิชาชีพที่มีทัศนคติต่อการดูแลผู้รับบริการต่างวัฒนธรรมแตกต่างกัน วิเคราะห์ด้วยสถิติ independent *t*-test เนื่องจากกลุ่มตัวอย่าง มีทัศนคติ 2 ระดับ คือ ระดับดีปานกลาง และระดับดีมาก

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของพยาบาลวิชาชีพ พบว่า ส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 96.20 มีอายุอยู่ในช่วง 21-30 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.80 โดยมีอายุเฉลี่ย 31.30 ปี ($SD = 6.04$) ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 97.60 มีประสบการณ์การทำงานเป็นพยาบาล 8 ปีขึ้นไป มากที่สุด

คิดเป็นร้อยละ 39.70 โดยมีประสบการณ์เฉลี่ย 8.03 ปี ($SD = 5.96$) สถานที่ปฏิบัติงานในปัจจุบัน คือ แผนกผู้ป่วยใน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.30 มีประสบการณ์การทำงานในโรงพยาบาล กรุงเทพมหานครวันออกอยู่ในช่วง 1-3 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.20 โดยมีประสบการณ์เฉลี่ย 5.49 ปี ($SD = 4.80$) ส่วนใหญ่ มีประสบการณ์ในการให้บริการผู้รับบริการต่างวัฒนธรรม คิดเป็น ร้อยละ 91.10 โดยมีประสบการณ์นาน ๆ ครั้ง มากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 51.40 และความสามารถด้านภาษาต่างประเทศ คือ ส่วนใหญ่สามารถสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษได้ คิดเป็นร้อยละ 90.10 โดยมีความสามารถในระดับพอใช้ คิดเป็นร้อยละ 75.70

2. สมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรมของพยาบาล วิชาชีพ พบว่า พยาบาลวิชาชีพมีคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะ การพยาบาลข้ามวัฒนธรรมโดยรวมในระดับมาก ($M = 3.61$, $SD = .40$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า พยาบาลวิชาชีพมี คะแนนเฉลี่ยด้านความปรารถนาในการพัฒนาสมรรถนะ ทางวัฒนธรรม สูงสุด ($M = 3.96$, $SD = .59$) รองลงมา คือ ด้านการตระหนักรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ($M = 3.93$, $SD = .48$) และที่ต่ำสุด คือ ด้านองค์ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ($M = 3.16$, $SD = .48$) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรมของพยาบาลวิชาชีพ จำแนกเป็น รายด้านและโดยรวม ($n = 292$)

สมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม	<i>M</i>	<i>SD</i>	ระดับ
ด้านการตระหนักรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม	3.93	.48	มาก
ด้านองค์ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม	3.16	.48	ปานกลาง
ด้านทักษะเกี่ยวกับวัฒนธรรม	3.37	.47	ปานกลาง
ด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้รับบริการต่างวัฒนธรรม	3.66	.58	มาก
ด้านความปรารถนาในการพัฒนาสมรรถนะทางวัฒนธรรม	3.96	.59	มาก
โดยรวม	3.61	.40	มาก

3. การเปรียบเทียบสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม ของพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน พบว่า พยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน

มีคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรมไม่แตกต่างกัน ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรมของพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน (n = 292)

ประสบการณ์การทำงาน	n	M	SD	F	p
1-3 ปี	78	3.64	.41	.601	.615
4-5 ปี	45	3.67	.39		
6-7 ปี	53	3.62	.37		
8 ปีขึ้นไป	116	3.58	.44		

4. การเปรียบเทียบสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรมของพยาบาลวิชาชีพที่มีทัศนคติต่อการดูแลผู้รับบริการต่างวัฒนธรรมแตกต่างกัน พบว่า พยาบาลวิชาชีพที่มีทัศนคติต่อ

การดูแลผู้รับบริการต่างวัฒนธรรมแตกต่างกัน มีคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 13.584, p < .001$) ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรมของพยาบาลวิชาชีพที่มีทัศนคติต่อการดูแลผู้รับบริการต่างวัฒนธรรมแตกต่างกัน (n = 292)

ทัศนคติต่อการดูแลผู้รับบริการต่างวัฒนธรรม	n	M	SD	t	p
ระดับปานกลาง	64	3.20	.25	13.584	< .001
ระดับดีมาก	228	3.74	.37		

การอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

ผลการวิจัยพบว่า พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลกรุงเทพ ภาคตะวันออก มีคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรมโดยรวมในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากพยาบาลวิชาชีพส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการให้บริการผู้รับบริการต่างวัฒนธรรม (ร้อยละ 91.10) สอดคล้องกับการศึกษาของอังคณา จิรโรจน์ (2558) ที่ศึกษาสมรรถนะทางวัฒนธรรมของอาจารย์และนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พบว่า สมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะทางวัฒนธรรมโดยรวมของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 สูงกว่าชั้นปีที่ 3 เนื่องจากนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ทั้งหมดมีประสบการณ์ในการดูแลผู้รับบริการต่างวัฒนธรรม และสอดคล้องกับการศึกษาของศิริพันธุ์ ศิริพันธุ์, ดาริน ไต่กานี, และมุสลิมห์ ไต่กานี (2552) ที่ศึกษาสมรรถนะทางวัฒนธรรมทางการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลในพื้นที่

3 จังหวัดชายแดนภาคใต้พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์ในการดูแลผู้รับบริการต่างวัฒนธรรม มีสมรรถนะทางวัฒนธรรมโดยรวมแตกต่างจากนักศึกษาพยาบาลที่ไม่มีประสบการณ์ในการดูแลผู้รับบริการต่างวัฒนธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิจัยพบว่า พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลกรุงเทพ ภาคตะวันออก มีคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรมด้านความปรารถนาในการพัฒนาสมรรถนะทางวัฒนธรรม สูงสุด แสดงให้เห็นว่าพยาบาลวิชาชีพมีความปรารถนาที่จะให้บริการด้วยความจริงใจ มีความเต็มใจอย่างยิ่งที่จะให้บริการผู้รับบริการต่างวัฒนธรรม รวมทั้งเชื่อว่าจะสามารถพัฒนาสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรมได้อย่างแน่นอน เพื่อที่จะสามารถปฏิบัติการพยาบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และดูแลผู้รับบริการต่างวัฒนธรรมได้ตรงตามความต้องการสอดคล้องกับแนวคิดของ McClelland (1973) ที่ว่า ความปรารถนาเป็นแรงผลักดันให้เกิดความต้องการของมนุษย์ให้สามารถทำทุกสิ่งอย่างเต็มความสามารถและดีที่สุด ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของจุฑามาศ เอี่ยมวุฒิวัฒนา และศิริพันธุ์ ศิริพันธุ์ (2560) ที่ศึกษาสมรรถนะทางวัฒนธรรมของพยาบาลวิชาชีพ

แผนกสูติกรรม ในโรงพยาบาลนราธิวาสราชนครินทร์ พบว่า พยาบาลมีสมรรถนะทางวัฒนธรรมด้านความปรารถนาที่จะมีสมรรถนะทางวัฒนธรรมในระดับสูง

ผลการวิจัยพบว่า พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลกรุงเทพมหานคร ภาคตะวันออก ที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเนื่องจากโครงสร้างองค์กรของโรงพยาบาลกรุงเทพมหานครภาคตะวันออก มีแผนกบริการต่างประเทศ ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการสื่อสารและประสานงาน รวมทั้งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้รับบริการชาวต่างชาติ จึงอาจส่งผลให้พยาบาลวิชาชีพให้การดูแลผู้รับบริการต่างวัฒนธรรมในแนวทางเดียวกับผู้รับบริการชาวไทย ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับการศึกษาของศิริกัญญา รุ่งหิรัญ (2554) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลชุมชน พบว่า ประสบการณ์การทำงานไม่มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะการปฏิบัติงาน แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของจุฑามาศ เอี่ยมวุฒิวัฒนา และศิริพันธุ์ ศิริพันธุ์ (2560) ที่พบว่า พยาบาลวิชาชีพที่มีระยะเวลาการปฏิบัติงานในช่วง 5-7 ปี มีสมรรถนะทางวัฒนธรรมโดยรวมสูงกว่าพยาบาลวิชาชีพที่มีระยะเวลาการปฏิบัติงานในช่วงอื่นๆ

ผลการวิจัยพบว่า พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลกรุงเทพมหานคร ภาคตะวันออก ที่มีทัศนคติต่อการดูแลผู้รับบริการต่างวัฒนธรรมแตกต่างกัน มีคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อธิบายได้ว่า ทัศนคติเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะส่งผลให้พยาบาลแสดงออกถึงพฤติกรรมในการบริการทางการพยาบาล โดยทัศนคติเป็นความรู้สึก ความเชื่อ และการแสดงออกซึ่งเปลี่ยนแปลงได้ ขึ้นอยู่กับการเรียนรู้หรือประสบการณ์ที่ได้รับ ซึ่งในบริบทของโรงพยาบาลกรุงเทพมหานคร ภาคตะวันออก ผู้บริหารได้ให้ความสำคัญในการเป็นแบบอย่างที่ดี มีทัศนคติที่ดีต่อการดูแลผู้รับบริการต่างวัฒนธรรม ส่งผลให้พยาบาลวิชาชีพได้รู้และมีการแสดงออกที่ดี ปฏิบัติการพยาบาลด้วยจิตใจที่มีเมตตา ให้เกียรติ ยอมรับ และมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้รับบริการที่มีวัฒนธรรมแตกต่างกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ McClelland (1973) ที่ว่า ทัศนคติเป็นแรงจูงใจหรือแรงขับภายในที่จะทำให้บุคคลมุ่งไปสู่การแสดงพฤติกรรมที่เป็นเป้าหมาย ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของสมใจ วินิจกุล, และสุวรรณา เจริญสุขสงษ์ (2557) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กับสมรรถนะการปฏิบัติการพยาบาลของบัณฑิต

พยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์ พบว่า ทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสมรรถนะการปฏิบัติการพยาบาล และสามารถทำนายสมรรถนะการปฏิบัติการพยาบาลได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารทางการพยาบาลควรมีการพัฒนาพยาบาลวิชาชีพให้มีสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรมเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะด้านองค์ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมและด้านทักษะเกี่ยวกับวัฒนธรรม โดยกำหนดเป็นหลักสูตรในการปฐมนิเทศ และเป็นหลักสูตรภาคบังคับสำหรับพยาบาลวิชาชีพ รวมทั้งมีการประเมินสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรมทุกปี

1.2 ผู้บริหารทางการพยาบาลควรมีการส่งเสริมให้พยาบาลวิชาชีพเกิดทัศนคติที่ดีต่อการดูแลผู้รับบริการต่างวัฒนธรรมด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การศึกษาดูงาน การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ การสร้างบรรยากาศในช่วงวันอาเซียน อันจะส่งผลให้พยาบาลวิชาชีพมีสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรมเพิ่มมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการจัดทำโปรแกรมพัฒนาสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรมของพยาบาลวิชาชีพ โดยเน้นกิจกรรมการส่งเสริมให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อการดูแลผู้รับบริการต่างวัฒนธรรม

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ และกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. (2556). *ภาพรวมการค้าบริการสุขภาพของไทย*. สืบค้นจาก http://www.dtn.go.th/filesupload/files/serviceandinvestment/helth_sec.pdf
- กรรณิกา เรืองเดช. (2554). *การจัดการกำลังคนด้านสุขภาพในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้* (รายงานผลการวิจัย). วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดยะลา.
- กรรณิกา เรืองเดช, ขาวสวนศรีเจริญ, ไพบุลย์ ขาวสวนศรีเจริญ, และปัทมย์ คำทิพย์. (2560). สมรรถนะพยาบาลชุมชนของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลของพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้. *วารสารพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข*, 26(3), 52-65.

- จุฑามาศ เอี่ยมวุฒิวัฒนา, และศิริพันธุ์ ศิริพันธุ์. (2560). สมรรถนะทางวัฒนธรรมของพยาบาลวิชาชีพแผนกสูติกรรมในโรงพยาบาลนราธิวาสราชนครินทร์. *วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้*, 4(3), 14-28.
- ประณีต ส่งวัฒนา. (2552). การพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล (รายงานผลการวิจัย). คณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ยุพิน สุขเจริญ, และขวัญดาว กล่ำรัตน์. (2558). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติงานตามสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพของพยาบาลที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครปฐม. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 2(2), 14-26.
- ศิริบุญ รุ่งหิรัญ. (2554). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดปทุมธานี (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย.
- ศิริพันธุ์ ศิริพันธุ์, ดาริน ไต่กะกานี, และมุสลิมท์ ไต่กะกานี. (2552). สมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาลในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์*, 1(1), 42-52.
- สมใจ วินิจกุล, และสุวรรณา เจริญสุขสงฆ์. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กับสมรรถนะการปฏิบัติการพยาบาลของบัณฑิตพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์. *วารสารเกื้อการุณย์*, 21(2), 113-125.
- หทัยรัตน์ ชลเจริญ. (2559). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะการพยาบาลต่างวัฒนธรรมของพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชนในการดูแลผู้รับบริการมุสลิม (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- องค์ความรู้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. (2556). สืบค้นจาก <http://www.thai-aec.com/>
- อังคณา จิรโรจน์. (2558). การศึกษาสมรรถนะทางวัฒนธรรมของอาจารย์และนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*, 23(6), 1006-1022.
- Campinha-Bacote, J. (1999). A model and instrument for addressing cultural competence in health care. *Journal of Nursing Education*, 38(5), 203-207.
- Campinha-Bacote, J. (2002). The process of cultural competence in the delivery of healthcare services: A model of care. *Journal of Transcultural Nursing*, 13(3), 181-184.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Leininger, M. M. (2001). *Culture care diversity and universality: A theory of nursing*. London: Jones and Bartlett.
- McClelland, D. C. (1973). Testing for competence rather than for "intelligence". *American Psychologist*, 28(1), 1-14.
- McCormick, E. J., & Ilgen, D. R. (1985). *Industrial and organizational psychology*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.